

خانوادہ و مہدویت

دفتر پنجم

صحیح الفہام

مقدمه

اندیشه مهدویت و مهدی گرایی موجب نورانیّت دل، صفا و کسب معنویت خواهد شد. لازم است ما با نام و یاد امام عصر علیه السلام، خانه دل و خانه های گلی خویش را روشن و بهاری کنیم و در راه کسب سلامت و سعادت بشری با پیروی از مکتب و سیره آن حضرت گام برداریم.

از جمله دستورات مهم اهل بیت علیهم السلام بویژه در دوران غیبت، خانواده محوری و توجه به خانه، خانواده و ملازم بودن بیوت است، چرا که فراوانی آفات و آسیب های اعتقادی و اخلاقی در دوره آخر الزمان اقتضاء می کند انسان با تبدیل خانه به دژی مستحکم و پناهگاهی معنوی، حصار امنی برای خود و خانواده خود فراهم سازد و با تشکیل هسته های تربیتی خانه به خانه، به ترویج توحید و ولایت همّت گمارد تا از این طریق نسلی صالح، پرتلاش، معنویت خواه و جویای اصلاح جهانی را

تربیت و به سپاه امام عصر علیه السلام تقدیم نماید.
 آری! خانه‌ها و خانواده‌های صالح و مصلح هر
 کدام ستاره‌ای در منظومه جامعه‌ای ایده‌آل و سنگ
 بنایی برای برافراشتن بنای مرتفع جامعه الهی و
 ولایی به شمار می‌روند.

از اینرو در کتاب حاضر بر آن شدیم با این
 رویکرد، مباحثی چند را حضورتان تقدیم داریم:

۱. خانواده محوری استراتژی راهبردی دوران

غیبت

۲. زندگی بهاری با یاد مهدی علیه السلام

۳. فوائد و آثار مهدی باوری و مهدی یآوری

در خانواده

۴. قانون فطرت و خانواده ولایی

۵. فضاسازی خانه با نام و یاد امام زمان علیه السلام

مهدی نیلی‌پور

خرداد ۱۳۸۹

اهداف:

۱. تبیین ارزش و اهمیت خانواده محوری در دوران غیبت
۲. تشویق و ترغیب به مهدی باوری و مهدی یآوری با رویکرد فوائد و آثار
۳. تبیین تالازم طهارت ولادت و اصالت خانوادگی با گرایش به امام زمان علیه السلام
۴. آشنایی با راهکارهای فضا سازی و تزئین خانه با رنگ و بوی امام زمان علیه السلام

فوائد:

۱. عدم غفلت از توجه به خانه و خانواده و حضور مؤثر و کافی معنوی در فضای خانه
۲. چینهش معنوی، توحیدی و ولایی در خانه
۳. دمیدن روح نشاط، امید، حیات طیبه در محیط خانه با نام و یاد امام زمان علیه السلام

مطالب آموزشی

۱. تبیین و مستندسازی استراتژی راهبردی تربیتی در آخرالزمان
۲. آشنایی با ۲۶ راه امام زمانی و بهاری نمودن زندگی و فضای خانواده
۳. تشریح آثار و فوائد معرفت و یاد امام زمان علیه السلام در خانه و خانواده
۴. تبیین اثر ازدواج و حرکت در مسیر فطرت در قبول ولایت امام زمان علیه السلام

فانواده معوری، ■

استراتژی راهبردی

دوران غیبت

خانواده محوری استراتژی راهبردی دوران غیبت

در آیات قرآن و سخنان اهل بیت علیهم السلام تا حدود زیادی شرایط و هنجارها و ناهنجارهای دوران غیبت امام عصر علیه السلام مورد بررسی قرار گرفته و برای دستداران اهل بیت علیهم السلام به عنوان یک سلسله اخبار غیبی از حالات و صفات فردی و خصصتهای خانوادگی و ناهنجاریهای اجتماعی در ابعاد گوناگون بعنوان پیش‌بینی گزارشاتی داده شده است. از سوی دیگر برای حفظ شیعه و اصالت‌های انسانی الهی او، از جانب پیشوایان دین رهنمودهایی به عنوان برنامه و استراتژی راهبردی و راهکارهای مقابله‌ای با پدیده‌های این دوران وجود دارد.

بطور نمونه یکی از برنامه‌های فرهنگی و راهبردهای عصر غیبت، توجه به کتاب، کتابخوانی و نوشتن کتاب است. امام صادق علیه السلام می‌فرمایند:

✓ (احْتَفِظُوا بِكُتُبِكُمْ فَإِنَّكُمْ سَوْفَ تَحْتَاجُونَ إِلَيْهَا).^۱ «نوشته‌های خود را نگه دارید زیرا بزودی به آنها نیازمند خواهید شد.»

✓ (اُكْتُبْ وَ بْتَ عِلْمَكَ فِي إِخْوَانِكَ فَإِنْ مِتَّ فَأَوْرِثْ كُتُبَكَ بَنِيكَ فَإِنَّهُ يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ هَرَجٍ لَا يَأْنَسُونَ فِيهِ إِلَّا بِكُتُبِهِمْ)^۲

«علم خویش را بنویس و میان برادرانت انتشار بده و پس از خود کتابهای خود را برای فرزندانانت به ارث باقی بگذار، زیرا که زمانی پر آشوب خواهد آمد که مردم به چیز دیگری جز کتاب انس نمی‌یابند.»

از دیگر برنامه‌ها و راهبردهای دوران غیبت که مربوط به مباحث خانواده‌گی است توجه به خانه و خانواده و ملازم بیت بودن در این دوران است.

امام صادق علیه السلام می‌فرمایند:

(كُفُّوا أَلْسِنَتِكُمْ وَ الزَّمُوا بُيُوتَكُمْ...)^۳

«در دوره غیبت زبان‌های خود را نگهدارید و ملازم خانه‌های خویش باشید...»

حضرت جواد علیه السلام می‌فرمایند:

«و قبل از فرا رسیدن ظهور، فتنه جانکاهی پدیدار می‌شود که در آن، انسان با ایمان روز را به پایان می‌رساند و صبح (فردا) کافر می‌شود، و صبح مؤمن

۱. بحار الأنوار، ج ۲، ص ۱۵۲

۲. الکافی، ج ۱، ص ۵۲

۳. الغیبة للنعمانی، ص ۱۹۷

است و شب کافر می‌شود، پس هر کس چنین زمانی را درک کرد باید تقوی پیشه کند و چون گلیمی از گلیم‌های خانه‌اش باشد.^۱

امام صادق علیه السلام نیز در روایتی می‌فرماید:

(إِذَا كَانَ ذَلِكَ فَكُونُوا أَخْلَاسَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى يَظْهَرَ الطَّاهِرُ بْنُ الْمُطَهَّرِ ذُو الْغَيْبَةِ.)^۲

«هنگامی که چنین زمانی فرا رسد، گلیم (مقیم و ملازم) خانه خود باشید تا اینکه آن امام غائب پاک سرشت و پاکزاد، ظاهر گردد.»

و امیرالمؤمنین علیه السلام در روایت دیگری می‌فرماید:

(...وَ اتَّخِذُوا صَوَامِعَكُمْ بُيُوتَكُمْ وَ عَضُّوا عَلَى مِثْلِ جِمْرِ الْغَضَا وَ اذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا...) ^۳ «در دوران غیبت خانه‌هایتان را محلّ عبادت و صومعه خود قرار دهید و آتش غضا را لای دندان بگذارید (کنایه از حفظ زبان از خطر است) و خدا را بسیار یاد کنید...»

از اینگونه روایات دوگونه برداشت می‌توان نمود:

۱. توصیه به خانه‌نشینی به معنای جامعه‌گریزی، انزوا، بی‌تفاوتی و بی‌خبری نسبت به حوادث دوران غیبت.

۱. روزگار رهایی، ح ۹۸۰

۲. همان، ح ۹۸۱، منظور امام از اینکه می‌فرماید «گلیمی از گلیم‌های خانه‌اش باشد» این است که در چنین زمانی در خانه‌های خود پابرجا باشید و وارد این فتنه‌ها نشوید.

۳. بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۲۶۷

۲. توصیه به خانه محوری و سنگر قرار دادن خانه‌ها و هوشیاری نسبت به حوادث دوران غیبت همراه با جامعه‌گرائی حکیمانه.

پر واضح است با توجه به سیره اهل بیت علیهم‌السلام و با نگاهی به سایر وظایف ایمانی و انسانی یک مؤمن راستین مانند امر به معروف و نهی از منکر، تعاون در بر و نیکی‌ها، صلۀ رحم، انجام اعمال حج و دستورات مبنی بر حضور در اجتماعات مؤمنین و کلام رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم که فرمودند: (لا رهبانیه فی الاسلام)، معنای دوم و برداشت دوم مورد نظر ائمۀ اطهار علیهم‌السلام می‌باشد همچنانکه علامۀ مجلسی (ره) در توضیح واژه «احلاسُ البیوت» می‌فرمایند: (وَ لَعَلَّهُ كِنَايَةٌ عَنِ التَّوَاضُّعِ وَ عَدَمِ التَّشَهُّرِ فِي النَّاسِ) «شاید مراد روایت از گلیم خانه بودن، کنایه از تواضع و دوری از شهرت طلبی در میان مردم باشد.» و این معنی به وضوح از کلام نبوی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم استفاده می‌شود که نبی اعظم اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در خصوص شرائط علم‌آموزی فرمودند:

(لا تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ لِتُمَارُوا بِهِ السُّفَهَاءَ وَ تَجَادِلُوا بِهِ الْعُلَمَاءَ وَ لِتَصْرِفُوا وُجُوهَ النَّاسِ إِلَيْكُمْ وَابْتَغُوا بِقَوْلِكُمْ مَا عِنْدَ اللَّهِ فَإِنَّهُ يَدُومُ وَيَبْقَى وَ يَنْفَدُ مَا سِوَاهُ كُونُوا يَنْابِيعَ الْحِكْمَةِ مَصَابِيحَ الْهُدَى أَخْلَاسَ الْبُيُوتِ سُرُجَ اللَّيْلِ جُدَدَ الْقُلُوبِ خُلُقَانَ الثِّيَابِ تُعْرِفُونَ فِي أَهْلِ

السَّمَاءِ وَ تُخْفُونَ فِي أَهْلِ الْأَرْضِ) ^۱

«علم و دانش را نیاموزید که با سفیهان و نابخردان در افتید و با دانشمندان به جدال و ستیز برخیزید و یا نظر مردم را به خود معطوف سازید بلکه در گفتار خویش، جویای اهدافی الهی باشید زیرا آنچه نزد خداست پایدار و فناپذیر است مانند چشمه‌های حکمت، چراغهای فروزان هدایت، ملازم خانه‌های خویش (همچون فرش و بساطی ستبر که در خانه گسترده است) مشعلهای تابناک شب، دل زنده و ساده‌پوش، معروف اهل آسمان و در میان اهل زمین، گمنام باشید.

بنابر این تأکید و اصرار اهل بیت علیهم‌السلام بر ملازم خانه و خانواده بودن حاکی از توجه داشتن به اهمیت این نهاد بنیادین اجتماعی و فعال نگه داشتن آن و تشکیل هسته‌های صالح و سالم برای تأسیس و تشکیل جامعه مهدوی است.

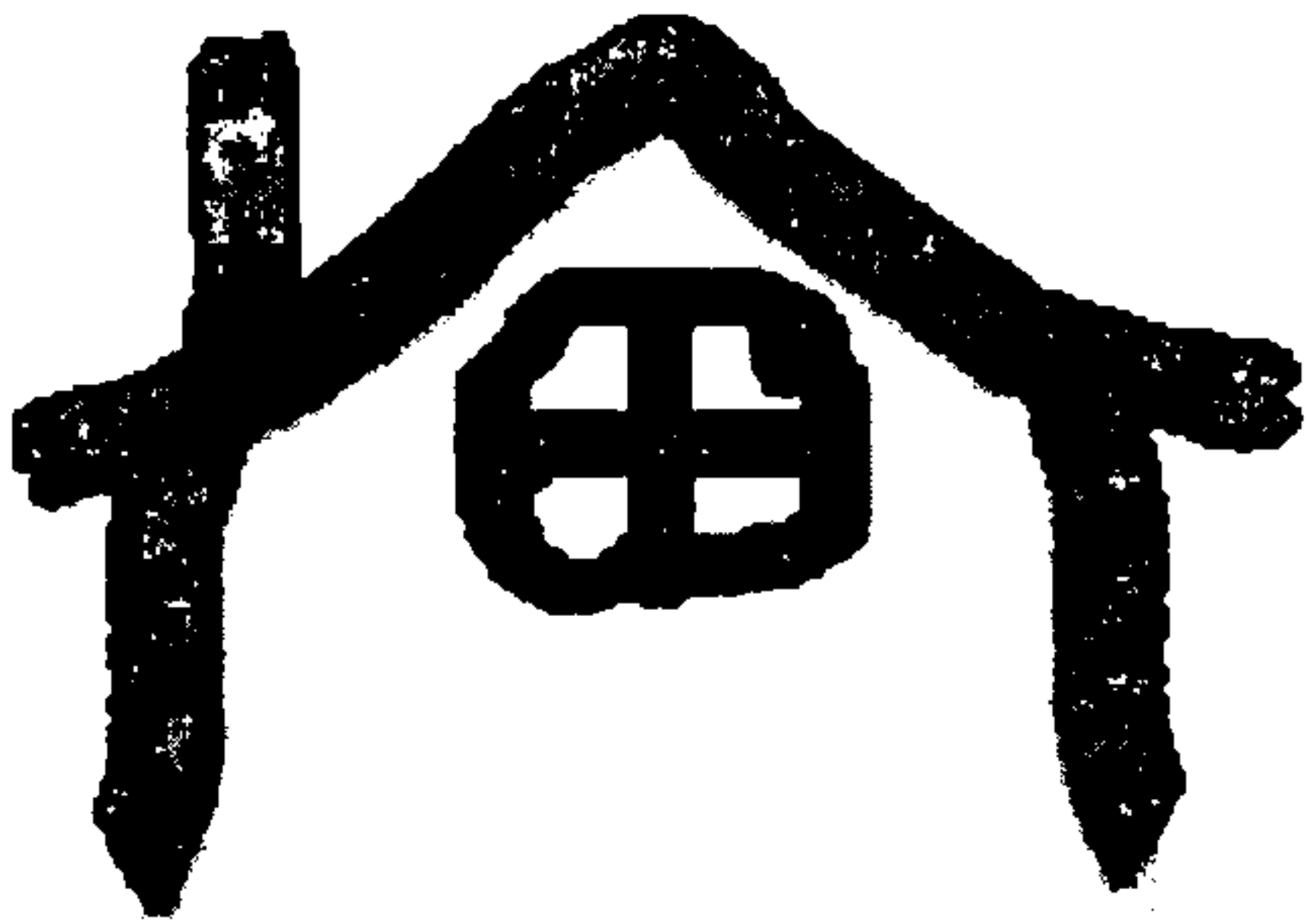
لذا حضرت باقر علیه‌السلام در سخنی دیگر می‌فرمایند:
(تَزَاوَرُوا فِي بُيُوتِكُمْ فَإِنَّ ذَلِكَ حَيَاةٌ لِأَمْرِنَا رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَحْيَا أَمْرَنَا) ^۲

«در خانه‌هایتان به دیدار یکدیگر بروید که این کار باعث حیات امر ماست، رحمت خدا بر آن بنده‌ای که امر ما (اهل بیت) را احیاء کند.»

۱. بحار الأنوار، ج ۲، ص ۳۸

۲. همان، ج ۷۱، ص ۳۵۲

بنابراین احیاء امر اهل بیت علیهم السلام و حفظ مکتب و مرام آنان، وابسته به حفظ بیوت، برقراری ارتباطات و محافل خانگی و تقویت و استحکام این نهاد مقدّس است، چرا که اساساً در دیدگاه اسلام و نبی مکرم صلی الله علیه و آله، خانه نه فقط جایگاهی برای استراحت و خوابیدن و یا امور دنیائی است، بلکه پایگاهی برای عبادت، تحقیق، تفکر و حصنی برای اولیاء الهی است.

زندگی بهاری

با یاد مهدی علیّه السلام

زندگی بهاری با یاد مهدی علیه السلام

از جمله القاب امام عصر علیه السلام ربیع الأنام (بهار مردمان) و نَضْرَةُ الأیّام (سرسبزی دوران) است. با تفکر و اندیشه در این القاب زیبای حضرت، می‌توان به چند مشخصه انسانهای عارف و عاشق امام زمان علیه السلام دست یافت، چرا که آنان با ارتباط با حضرت از بهره‌های وجودی آن امام و برکات و مواهب بودن با حضرت برخوردار خواهند بود، همچنانکه با نسیم بهاری، طبیعت و موجودات طبیعی از بهار و موهبت‌های آن برخوردار می‌شوند. این مشخصه‌ها عبارتند از:

۱. شادابی: همانطور که فصل بهار، فصلی آکنده از شادابی، طراوات و نشاط برای طبیعت است، لقب زیبای «ربیع الأنام»، به معنای پیام‌آور شادابی و سرور برای دل‌های مردمان است؛ به همین مناسبت یک خانواده امام زمانی نیز با حاکم کردن نام و یاد آن حضرت بر فضای خانه و بهره‌مندی از

برکت اُنس با ایشان، محیطی سرشار از نشاط، بالندگی و سرور را تجربه خواهد کرد.

۲. تعادل و توازن: یکی از ویژگیهای بارز فصل بهار، برقراری تعادل در هوا و شرایط زیست محیطی است؛ یک عنصر امام زمانی و یک خانواده مهدوی نیز با تقویت ارتباط با بهارِ عالم هستی یعنی امام زمان علیه السلام، شرایطی متعادل، متوازن و به دور از هر افراط و تفریطی را تجربه خواهد کرد.

مشخصات افراد و خانواده‌های بهاری متعادل:

✓ اعضاء نه سرد مزاج و بی عاطفه‌اند و نه وابسته و احساسی.

✓ فضای حاکم بر گفتمان آنان، فضایی آرام، متعادل و چون نسیمی روح‌افزاست.

✓ غلّو، تندروی یا کندروی در اعمال، اخلاق و عقاید به چشم نمی‌خورد.

✓ توازن در رسیدگی، به همه نیازمندی‌های جسمی، روحی، عاطفی و روانی در میان آنها وجود دارد، بدون اینکه بُعدی از زندگی بُعدی دیگر را تحت الشعاع قرار دهد.

۳. تحوّل در رشد: فصل بهار، هنگامه حرکت، متحوّل شدن طبیعت و آغاز رشد، خیزش و شکوفایی است، یک فرد یا خانواده مهدوی، با الهام از حضور بهاری امام عصر علیه السلام، همواره در مسیر رشد، شکوفایی، تکامل و تکاپو گام برمی‌دارد و از

هرگونه رکود، تنبلی و توقّف به دور می‌باشد.
 بر این اساس هر انسان و یا خانواده امام زمانی
 دارای افکاری زاینده و اعمالی زیبا و تماشایی بوده
 و از پوچ‌گرایی، ابتدال و موانع رشد منزّه می‌باشند.
 ۴. حیات آفرینی: بهار فصل حیات‌بخشی،
 آفرینش زندگی و تولد دوباره هستی است، فصلی
 که روح زندگی در کالبد طبیعت دمیده می‌شود.
 خانواده‌های مهدوی با الهام از بهار دلها، فضای
 خانه را به عطر وجود او معطر می‌نمایند.

مهدی باوران و اعضای یک خانواده مهدوی
 چون گلهایی که در دامن فصل بهار شکوفا
 می‌شوند، در دامن پر مهر امام عصر خویش، به
 تولدی دوباره و حیاتی مجدد دست می‌یابند؛ آنان
 هر روز در دعای عهد اینگونه ترنم می‌کنند:

(وَاعْمُرِ اللَّهُمَّ بِهِ بِلَادَكَ وَ أَحْيِ بِهِ عِبَادَكَ)

«خدایا بواسطه او سرزمینهایت را آباد کن و بندگانت

را حیات بخش.»

خانواده‌های امام زمانی با عنایات خاصّ
 حضرت و با اجابت دعوت ایشان، از حیاتی طیّبه
 برخوردار می‌شوند، همانگونه که قرآن می‌فرماید:

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ و لِلرَّسُولِ إِذَا
 دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ...)^۱

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید! دعوت خدا و پیامبر

را اجابت کنید هنگامی که شما را به سوی چیزی می‌خواند که شما را حیات می‌بخشد...»

۵. باران‌زایی: از ویژگیهای فصل بهار، نزول رحمت واسعة الهی و باریدن باران است. مهدی باوران و خانواده‌های مهدوی در ارتباط با بهار هستی آفرین، امام عصر علیه السلام، به لطافت و صفایی چون بهار دست می‌یابند و در سوز و گداز و مناجاتشان با خداوند چشمانی بارانی دارند. آنان در لحظه لحظه عصر انتظار، با قطرات زلال اشک خویش، دل خویش را بهاری می‌کنند. حضرت علی علیه السلام می‌فرمایند:

(بكاء العيون و خشية القلوب من رحمة الله تعالى ذكره فإذا وجدتموها فاغتنموا الدعاء.)^۱

«اشک چشمها و ترس دلها نشانه رحمت الهی است، پس هر گاه این دو را در خود یافتید دعا را غنیمت بشمارید.»

مرتبطین با امام زمان علیه السلام، از شقاوت و علائم بدبختی به دورند که یکی از نشانه‌های آن فقدان اشک چشم است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

(من علامات الشقاء جمود العين.)^۲

«از نشانه‌های شقاوت و بدبختی، خشکیدگی چشم است.»

۱. میزان الحکمة، ح ۱۸۳۵

۲. همان، ح ۱۸۴۵

در دعای شریف ندبه می خوانیم:
 (هَلْ مِنْ مَعِينٍ فَأُطِيلَ مَعَهُ الْعَوِيلَ وَ الْبُكَاءِ...)
 «آیا یآوری هست که نزد او ناله و گریه را طولانی
 کنم.»

۶. برکت و رحمت: فصل بهار فصل سودبخشی و
 رحمت آفرینی است. عناصر امام زمانی به برکت
 وجود حضرت و دعای خیر ایشان، همواره در
 برکت و رحمت الهی غرقند. آنان دارای عمری با
 برکت، رزقی با برکت، دوستانی با برکت و زندگی
 مبارکی هستند و برای دیگران نیز سبب برکت و
 خیر می باشند. در زیارت جامعه کبیره می خوانیم:
 (... وَ مَا خَصَّنَا بِهِ مِنْ وَّلَايَتِكُمْ طَيِّباً لِخَلْقِنَا وَ
 طَهَارَةً لِأَنْفُسِنَا وَ بَرَكَاتٍ لَنَا...)^۱

«و همچنین آنچه را از دوستی شما برای ما
 مخصوص داشته، همه اینها موجب پاکی اخلاق ما و
 پاک شدن وجود ما و سبب برکت برای ماست...»

امام صادق عليه السلام در حدیثی می فرمایند:
 (نَحْنُ أَهْلُ بَيْتِ الرَّحْمَةِ وَ بَيْتِ النُّعْمَةِ وَ بَيْتِ
 الْبَرَكَاتِ).^۲

«ما، خاندان رحمت و خانواده نعمت و دودمان
 برکتیم.»

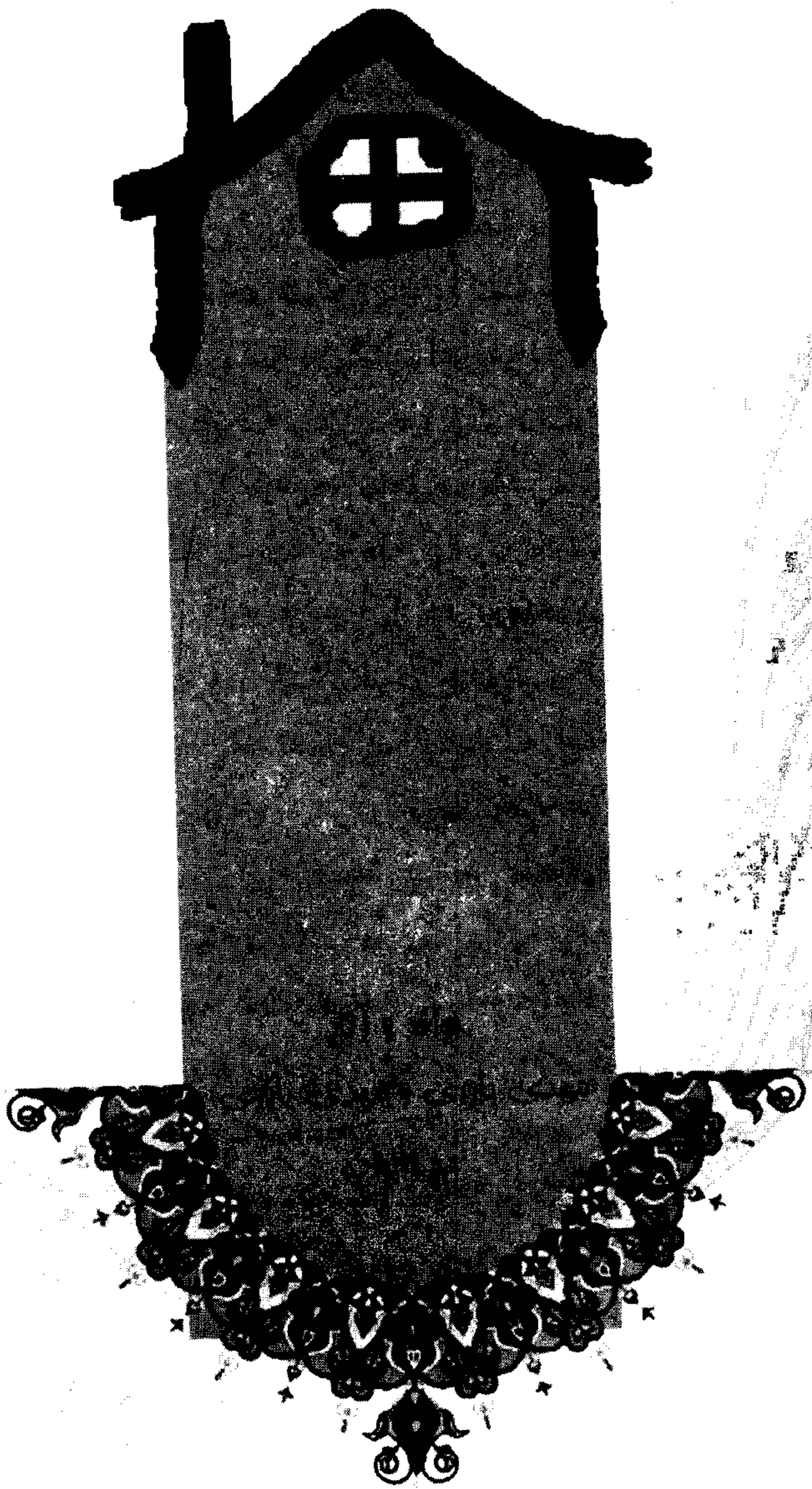
و یا رسول خدا صلی الله علیه و آله در حدیثی دیگر می فرمایند:

۱. تهذیب، ج ۶، ص ۹۷

۲. خیر و برکت از نگاه قرآن و حدیث، ح ۹۴۰

«آسایش و راحت، کامیابی و رستگاری و پیروزی، برکت، عفو و تندرستی و عافیت، بشارت و ختمی و رضایتمندی، قرب و خویشاوندی، یاری و پیروزی و توانمندی و شادی و محبت از سوی خداوند متعال، بر کسی باد که علی بن ابیطالب علیه السلام را دوست بدارد، ولایت او را بپذیرد، به او اقتدا کند، به برتری او اقرار نماید و امامان پس از او را به ولایت بپذیرد و بر من است که آنان را در شفاعتم وارد کنم و بر پروردگار من است که دعای مرا دربارهٔ آنان بپذیرد و آنان، پیروان من‌اند و هر که از من پیروی کند، از من است.»^۱

۱. خیر و برکت از نگاه قرآن و حدیث، ح ۹۴۶

فوائد مهدی باوری و مهدی یوری در خانواده

اعتقاد و باور به امام زمان علیه السلام و معرفت و محبت ایشان از نظر فردی، خانوادگی و اجتماعی دارای تأثیرات مثبت فراوانی است که شناخت این آثار موجب افزایش دلبستگی و تشویق بیشتر در جهت تقویت مبانی ولایی در خانواده و روابط خانوادگی و تربیت فرزندان خواهد شد. برخی از فوائد مهدی محوری در خانواده عبارت است از:

۱. وجود حامی معنوی

از سلسله نیازهای انسان، نیاز به معنویت و نورانیت باطن است، در این راستا یکی از نیازهای آدمی، نیاز به حامی معنوی، پدر روحانی و ارتباط ملکوتی با انسانهای عرشی است.

خانواده‌های مهدی باور به زیباترین شکل ممکن می‌توانند از وجود مقدس و نازنین امام مهدی علیه السلام به عنوان پدر معنوی و حامی روحانی خود بهره‌مند شوند. حضرت علی علیه السلام در توصیف شخصیت امام می‌فرماید: (فَالِإِمَامِ... الْأَبُّ الشَّفِيقُ مَفْرَعُ الْعِبَادَةِ فِي الدَّوَاهِي...)^۱ «امام پدری مهربان و پناهگاه بندگان در مصائب، سختی‌ها و گرفتاری‌هاست.»

حضرت صاحب علیه السلام در خطاب به شیخ مفید رحمته الله می‌فرماید:

(إِنَّا غَيْرُ مُهْمَلِينَ لِمُرَاعَاتِكُمْ وَلَا نَاسِينَ لِدِكْرِكُمْ...) ^۱ «ما در رسیدگی و سرپرستی شما، کوتاهی و اهمال نکرده‌ایم و یاد شما را از خاطر نبرده‌ایم.»

۲. وجود ناظر اخلاقی و دینی

در یک جامعه آرمانی و اسلامی، اصل (أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَى) ^۲ کاربرد ویژه‌ای دارد. اصلی که باعث نگهداری خویشتن و مراقبتهای ویژه فردی برای هر کسی می‌شود.

در این میان، خانواده‌های مهدوی‌باور و مهدی‌یاور به یک احساس زیبای دیگری نیز می‌رسند و آن احساس نظارت مستقیم امام عصر علیه السلام بر اعمال و رفتار و گفتار آنهاست.

براساس عقائد دینی، ما امام را ناظر بر اعمال خود می‌دانیم. قرآن کریم در این زمینه می‌فرماید:

(وَقُلْ أَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ) ^۳ «بگو عمل کنید که خداوند و رسول او و مؤمنان (امامان) اعمال شما را می‌بینند.» ^۴

۱. احتجاج، ج ۲، ص ۴۹۷

۲. علق/۱۴ (آیا «آدمی» ندانست که خداوند می‌بیند؟)

۳. توبه/۱۰۵

۴. حضرت صادق علیه السلام در ضمن روایتی «مؤمنون» را به ائمه اطهار علیهم السلام تفسیر نموده و فرمودند: (هُمُ الْأَئِمَّةُ تُعْرَضُ عَلَيْهِمُ أَعْمَالُ الْعِبَادِ كُلِّ يَوْمٍ إِلَى الْقِيَامَةِ). «آنان (مؤمنون) امامان هستند که اعمال بندگان هر روز تا قیامت به ایشان عرضه می‌شود.» بصائر/ص ۴۲۷

در یک خانواده امام زمانی، میان اعضاء احساس این نظارت و عنایت حضرت، وجود دارد، لذا در انجام اعمال نیک و خیر با سرعت و شتابی افزونتری بر دیگران اقدام می کنند و به هنگام انجام معصیت و گناه خود را تحت نظر و کنترل محسوس حضرتش می بینند و از آن فاصله می گیرند. حضرت مهدی علیه السلام در نامه ای خطاب به شیخ مفید رحمته الله می فرمایند:

(فَانَا نُحِيطُ عِلْمًا بِأَنْبَاءِكُمْ وَلَا يَغْرُبُ عَنَّا شَيْءٌ
مِنْ أَخْبَارِكُمْ).^۱

«ما بر اخبار و احوال شما آگاهیم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده نمی ماند.»

۳. بهره مندی از دعای خیر امام زمان علیه السلام

یکی از درخواستهای مهم و سازنده هر شیعه، بهره مندی از دعای خیر امام عصر علیه السلام می باشد، کسی که حجت زمان است و دعای او به درگاه خداوند متعال مستجاب می باشد.

همواره به یاد آن حضرت بودن، دعا کردن برای تعجیل در فرج ایشان و حرکت در مسیر رضایت آن امام غایب، ما را مشمول دعاهاى خیر ایشان می کند. طلب دعای خیر و بهره مندی از دعای حجت خدا در روی زمین، آموزه ای است که فرهنگ اهل بیت علیهم السلام و لسان ادعیه به ما می آموزد.

در دعای ندبه می خوانیم:

(وَهَبْ لَنَا رَأْفَتَهُ وَ رَحْمَتَهُ وَ دُعَاءَهُ وَ خَيْرَهُ مَا
نَقَالَ بِهِ سَعَةً مِنْ رَحْمَتِكَ.)^۱

«به ما مهر و محبت و دعا و خیر او را عطا فرما تا به
وسیله آن به رحمت (خاص) تو برسیم.»

امام زمان علیه السلام در نامه خود به شیخ مفید رحمته الله فرمود:
«چرا که ما مؤمنان شایسته کردار را با نیایش و
دعایی که از فرمانروای آسمان‌ها و زمین پوشیده
نمی‌ماند، حفاظت و نگهداری می‌کنیم. بنابراین، قلبهای
دوستان ما به دعای ما به بارگاه الهی، آرامش و
اطمینان یابد و به کفایت آن آسوده خاطر باشند. گرچه
درگیری‌های هراس‌انگیز، آنان را به دلهره افکند.»^۲

۴. سیره امام عصر علیه السلام الگوی خانواده‌های مهدوی

از نیازهای تربیتی انسان در مسیر رشد و تکامل،
نیاز به الگو و مدل برای الگوگیری و الگوبرداری
است. در همین راستا خانواده‌های امام زمانی، دارای
برترین الگو و زیباترین مدل انسانی هستند. آنان از
عظیم‌ترین پشتوانه تربیتی برخوردارند و با شناخت
و تأسی به سیره عملی امام عصر علیه السلام از امکان رشد
و ترقی بسیار بالائی برخوردارند.

سیره حضرت مهدی علیه السلام در ابعاد گوناگونی
همچون سیرت دینی، سیرت خلقی، سیرت عملی،

۱. بحار الأنوار، ج ۹۹، ص ۴۰۸

۲. احتجاج طبرسی، ج ۲، ص ۵۹۶

سیرت انقلابی، سیرت تربیتی، سیرت مالی، سیرت اصلاحی و سیرت قضایی قابل بحث و بررسی است و خانواده‌های مهدی‌باور با الهام‌گیری از این سیره‌ها، به امام خویش اقتدا می‌کنند.

۵. دفع بلاها و آفات

زندگی شیرین و استمرار حیات انسان به دو عامل اساسی وابسته است:

✓ وجود نعمتهای الهی و بهره‌مندی از آنها

✓ مصونیت از بلاها و آفات در زندگی

معمولاً ما نسبت به هر دو عامل بی‌خبر و غافلیم، اما عده‌ای از خواص با بهره‌مندی از هوشیاری و آگاهی خاص در برابر نعمتهای الهی شکرگزارند، همواره متذکر نعمتها بوده و استمرار و فزونی آنها را از خداوند طلب می‌کنند.

اما در خصوص دفع و مصونیت از بلاها و آفات، حتی بسیاری از خواص هم توجهی ندارند، زیرا از کمیت و کیفیت آنها بی‌خبرند. امام حسین علیه السلام در روز عرفه در مورد دفع خطرات و آفات از زندگی انسانها می‌فرمایند:

«بار پروردگارا! آن رنج‌ها و زیانها را که از من به لطف دفع کرده‌ای بیش از آن نعمت و عافیتی است که برایم آشکار شده است.»

براساس این دعا معلوم می‌گردد یکی از الطاف خفیه الهی بر مؤمنان دفع بلاها و آسیب‌هاست،

همچنین یکی از آثار وجودی امام عصر علیه السلام برای ما دفع ضرر و زیان و آسیب‌ها و بلاها می‌باشد. در این خصوص خانواده‌های مهدوی، به خاطر ارتباط بیشتر با امام زمان علیه السلام مورد عنایت ویژه آن حضرت قرار می‌گیرند و همه خطرات زمینی و آسمانی با دعای خاص امام زمان علیه السلام از ایشان مرتفع می‌گردد. حضرت ولی عصر علیه السلام در همین زمینه می‌فرمایند:

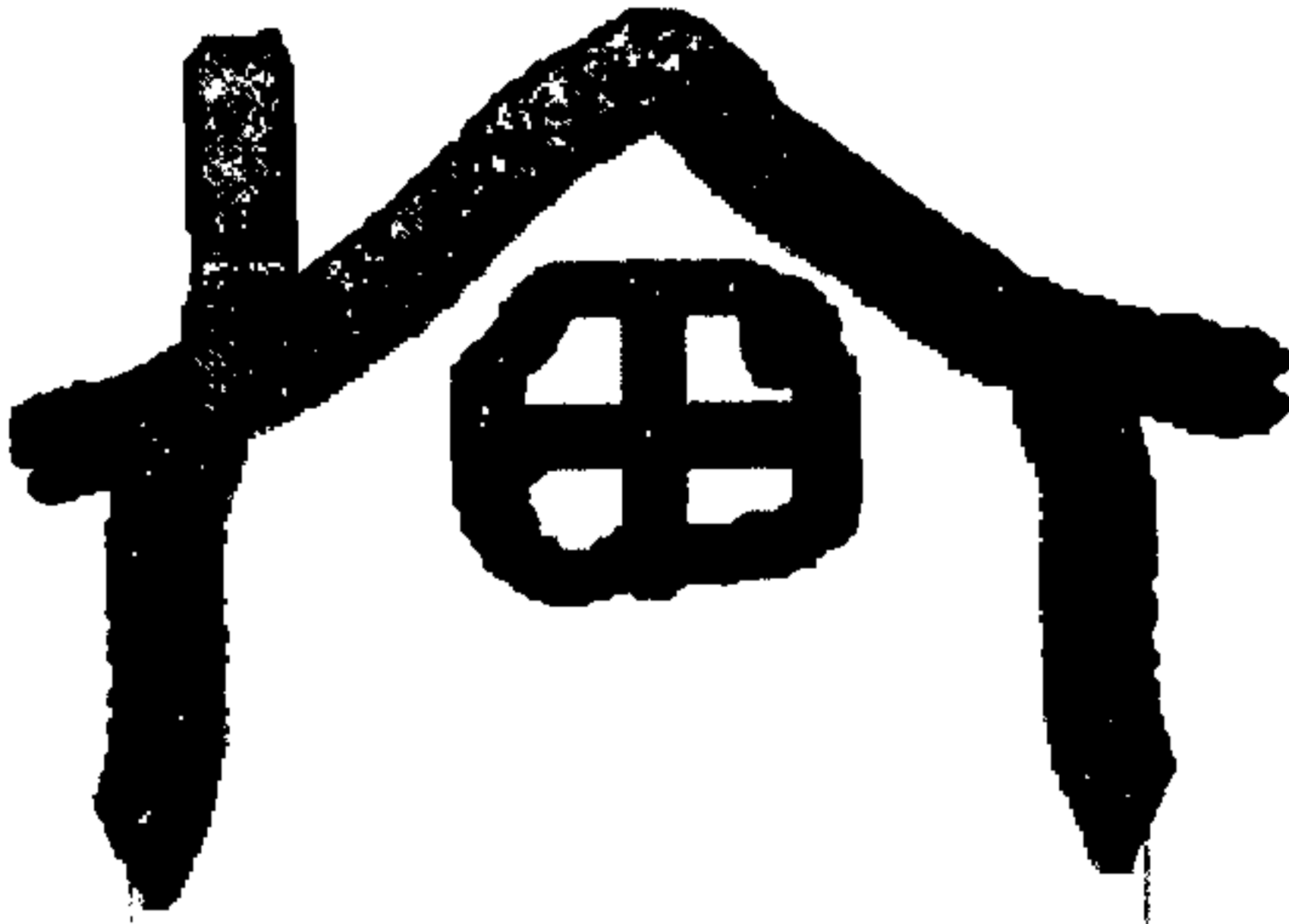
«ما در رعایت حال شما کوتاهی نمی‌کنیم و یاد شما را از خاطر نبرده‌ایم و اگر جز این بود از هر سو گرفتاری به شما رو می‌آورد و دشمنانتان، شما را از میان می‌بردند.»^۱

همچنین در کلامی دیگر امام زمان علیه السلام در مقام معرفی برکات وجودی خود فرموده‌اند:

(أنا خاتم الأوصياء وبي يدفع الله البلاء عن أهلي و شيعتي).^۲ «من آخرین جانشین پیامبر خدا صلی الله علیه و آله هستم و خدای تعالی به [سبب وجود] من بلاها را از خاندان و شیعیانم دور می‌کند.»

۱. بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۷۴

۲. کمال الدین، ج ۲، ص ۱۷۱

قانون فطرت

و قانونادۀ ولائی

بنای مقدّس خانه و خروج از مدار ازدواج و ارضای غرائز عاطفی و جنسی از راههای غیر متعارف و غیر قانونی چون زنا، همجنس‌بازی، خودارضایی و به جامعه کشاندن این امور موجب فساد انسان و جامعه و افساد نسل آینده او می‌شود. قرآن می‌فرماید: «ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ»^۱

خانه و یا به تعبیر دینی، «بیت» مرکز تربیت و تعالی تکوینی و تشریحی انسان است. مکتب، مدرسه، دانشگاه و سائر آموزشگاههای تربیتی، از بیرون شخصیت انسان را شکل می‌دهند، اما خانه و خانواده و والدین و اصالت خانوادگی در خمیرمایه انسان و نوع خلقت او، تأثیری اساسی می‌گذارد.

با یک بررسی تاریخی می‌توان به این حقیقت روشن دست یافت که تمامی حرکتهای اصلاح‌گرایانه و همهٔ چهره‌های مصلح در طول تاریخ، از خانواده‌هایی صالح قد برافراشته‌اند، چه اینکه هر دو رکن خانواده (پدر و مادر) صالح بوده باشند و یا یکی از آن‌دو (پدر و مادر) صالح باشند.

در نقطهٔ مقابل بسیاری از تبهکاران و اکثر کسانی که دستشان به خون انسانهای الهی آغشته شده از بی‌تباران، افراد بی‌خانواده و اولاد زنا بوده‌اند،

۱. روم/۴۱ (فساد در خشکی و دریا به خاطر کارهایی که مردم

انجام داده‌اند، آشکار شده است.)

امام باقر علیه السلام در این خصوص می فرمایند:

«همانا پی کننده (کشنده) شتر صالح ازرق فرزند زن بدکاره بود، قاتل یحیی فرزند زکریا نیز فرزند زنی بدکاره بود و قاتل علی علیه السلام نیز فرزند زنی بدکاره بود... و قاتل حسین علیه السلام نیز فرزند زنی بدکاره بود و همانا انبیاء و فرزندان انبیاء را نکشتند جز فرزندان زنان بدکاره.»^۱

براساس این ضابطه معلوم می گردد، حفظ، انسجام و اصالت خانوادگی، علاوه بر تأثیرات فردی و خانوادگی، از جهت تربیتی و اجتماعی نیز از مهمترین عوامل اصلاحگری بوده و مانع بروز جرمهایی چون قتل و معارضه با انبیاء و اولیای الهی خواهد شد و بنابراین برای زمینه سازی ظهور امام عصر علیه السلام و تربیت سربازان مهدوی لازم است به «بیت» به عنوان مرکز تربیت و پرورش مصلحان و خداگرایان توجه ویژه ای مبذول داشت.

با توجه به این دیدگاه است که قرآن خاندان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را با عنوان «اهل بیت» معرفی می کند.^۲

و به زنان پیامبر دستور می دهد ملازم بیوت خود باشند و آنان را از خانه گریزی منع کرده و می فرماید: (وَ قَرْنَ فِی بُیُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِیَةِ الْأُولَى...) ^۳

۱. بحار، ج ۱۴، ص ۱۸۲

۲. احزاب/ ۳۳

۳. احزاب/ ۳۳

بر این اساس تحقیر جایگاه بیت، کوچک انگاری حضور زن در خانه و سیاه نمایی خانه‌داری با تبلیغات مسموم و به عنوان آزادی زن و کمتر نبودن او از مردان و وارد کردن او در مسائل اجتماعی به طوری که او را از مهمترین وظیفه‌اش (تربیت نسل صالح) باز دارد و تربیت فرزند را به دست جامعه سپارد بزرگترین خیانت و دسیسه برای تقابل با فرهنگ دینی و تربیت مردان و زنان خدایی است.

بی‌رونق کردن خانه و پررنگ کردن حضور زن در جامعه و فعال نمودن وی در خارج از خانه، غالباً سبب منفعل شدن حضور زن در خانه خواهد شد.^۱ در حالیکه از دیدگاه اسلام، زن باید عنصری فعال در خانواده‌داری باشد، چرا که اساساً زن با خانه‌داری و خانواده‌داری، جامعه‌داری و بلکه جهان‌داری می‌کند و حضور افراطی او در صحنه جامعه و غفلت از وظایف خانوادگی، توازن و تعادل فرهنگی، اجتماعی و تربیتی جامعه را برهم می‌زند. اینکه در جوامع امروزی، روح مبارزه و ظلم‌ستیزی کمتر دیده می‌شود به خاطر عدم قوام مردان است و عدم قوام مردان مبارز به خاطر سیراب نشدن از

۱. هر چند اگر زنی بتواند در کنار فعالیت‌های اجتماعی، از وظایف تربیتی خانه غافل نشود و در فضای جامعه نیز به ابتدال کشیده نشود، حضورش در جامعه نیز مؤثر و مثبت خواهد بود.

تربیت خالص «مادرانه» و بی بهره گی از حمایت های مرد آفرین «همسرانه» از سوی زنان است. امام حسین علیه السلام در روز عاشورا فرمودند:

(أَلَا إِنَّ الدَّعَى ابْنَ الدَّعَى قَدْ رَكَزَ بَيْنَ اثْنَتَيْنِ، بَيْنِ السَّلَّةِ وَ الدَّلَّةِ وَ هِيَهَاتَ مِنَّا الدَّلَّةُ يَا أَبَى اللَّهِ لَنَا وَ رَسُولُهُ وَ الْمُؤْمِنُونَ وَ حُجُورٌ طَابَتْ وَ طَهَّرَتْ.)

«این زنزاده فرزند زنزاده ما را بین دو امر مخیر کرده است: بین مرگ و ذلت و ذلت سخت از ما دور است و آنرا خدا و رسول او و مؤمنین و دامنهای پاکی که ما را پرورش داده، برای ما نمی پسندد.»

امام حسین علیه السلام در این کلام خود، یزید و حامیان او را افرادی بی خانواده، غیر اصیل و بی تبار معرفی می کنند و ریشه باطل گرایی، حق گریزی و امام کشی آنان را، نداشتن مادرانی پاک و فقدان اصالت و شرافت خانواده گی و در یک کلام بی بهره گی از «بیت» می دانند؛ همچنین در زیارت عاشورا از عبیدالله بن زیاد با عنوان «ابن مرجانه» یاد می شود، زیرا مادرش کنیزی زناکار و مجوسی به نام مرجانه بود و این نشانگر غیر اصیل بودن عبیدالله و نداشتن بیت برای تربیت او بود و همین مسأله سبب گردید نام او در زمره جنایتکارترین افراد روزگار و مسببین فاجعه کربلا ثبت گردد. از سویی دیگر امام حسین علیه السلام عزت مداری و ذلت ناپذیری خود و یاران شان را به خاطر پرورش یافتن در

دامنهای پاک مادران نجیب و تربیت در بیت صالح عنوان می‌کنند و این نیست مگر به خاطر وجود یک فرمول تربیتی و آن اینکه: «وجود دو گروه حق و باطل به خاطر داشتن و نداشتن «بیت» است.»

از اینرو می‌توان بیت را از مهمترین پشتوانه‌ها و مکانهای تربیت و اعزام نیرو به جبهه حق شمرد، لذا انبیای الهی به عنوان یک استراتژی و برنامه برای تربیت نیروهای جان برکف و خداجو عنایت ویژه‌ای به حفظ حریم خانواده داشته و دارند و با هر عاملی که ارکان تربیتی این سنگر مقدس را تهدید کند مبارزه می‌نمودند، در نقطه مقابل نیز دشمنان جبهه حق و باطل‌گرایان برای تشکیل گروههای مخالف با مکتب انبیاء و انسانهای حق‌ستیز، کمر به تخریب پایه‌های نظام مقدس خانواده می‌بستند تا برونداد آن، افرادی دنیاگرا، بی‌ایمان و بی‌تبار باشند و با استفاده از این عناصر پلید در برابر انبیاء و اولیاء صف‌بندی نمایند، در صدر اسلام این استراتژی از سوی منافقین و دشمنان ولایت و حزب اموی اعمال شد.

توضیح اینکه رسول خدا ﷺ از دیرباز در مورد حضرت علی علیه السلام فرموده بودند:

✓ (یا علی! لا یجِبُّکَ إِلَّا مُؤْمِنٌ تَقِیٌّ وَلَا یُبَغِضُکَ إِلَّا وَلَدٌ زَنِیَّةٌ أَوْ حِیْضَةٌ).^۱

«یا علی! جز مؤمن با تقوی کسی تو را دوست نمی‌دارد و جز زنازاده یا کسی که مادرش او را در حال حیض باردار شده باشد، کسی تو را دشمن نمی‌دارد.»
 «یا علی! جز کسی که ولادتش پاک باشد کسی تو را دوست ندارد و جز کسی که ولادتش ناپاک باشد کسی تو را دشمن نمی‌دارد.»^۱

[و نیز پیامبر ﷺ فرمود: ای گروه انصار! فرزندانان را بر محبت علی عرضه کنید (اگر پذیرفتند ولادتشان پاک بوده و گرنه ناپاک بوده است).]^۲

با توجه به این مبنای تربیتی دشمنان حضرت علی علیه السلام و منافقین صدر اسلام و به خصوص حزب اموی که از خطرناک‌ترین دشمنان اهل بیت علیهم السلام بودند با درک این واقعیت و برای پرورش نسلی که دشمنی امیرالمؤمنین علیه السلام را در دل داشته باشد، مردم را به سوی حرام‌خواری و حرام‌زادگی سوق می‌دادند، از اینرو از سوی معاویه هدایا و خوردنی‌های حرام برای برخی از مردم فرستاده می‌شد تا آنان با خوردن حرام، از محبت حضرت علی علیه السلام دست بکشند و زمینه به قدرت رسیدن بی‌تباران و زنازادگان را فراهم آورند و اعمال خلاف شرع را ترویج دهند و بر همین اساس بود که متعه زنان و متعه حج ممنوع شد. خلیفه ثانی می‌گفت:

۱. بحار، ج ۲۷، ص ۱۴۵

۲. همان، ج ۲۷ ص ۱۵۱

«دو متعه در زمان رسول خدا ﷺ جایز بود و من آن دو را حرام می‌کنم و درباره آن مجازات می‌کنم: یکی متعه حج و دیگری متعه زنان.»^۱

نتیجه ممنوعیت اول (متعه حج) این شد که حاجیان پس از حج بر زنانشان حرام باقی بمانند و نتیجه تحریم ازدواج موقت، گسترش فحشاء و زنا شد، زیرا کسانی که نه شرایط ازدواج داشتند و نه توان کنترل غرایز خود را، در پی این ممنوعیت به زنا گرفتار می‌شدند. حضرت علی علیه السلام فرمودند:

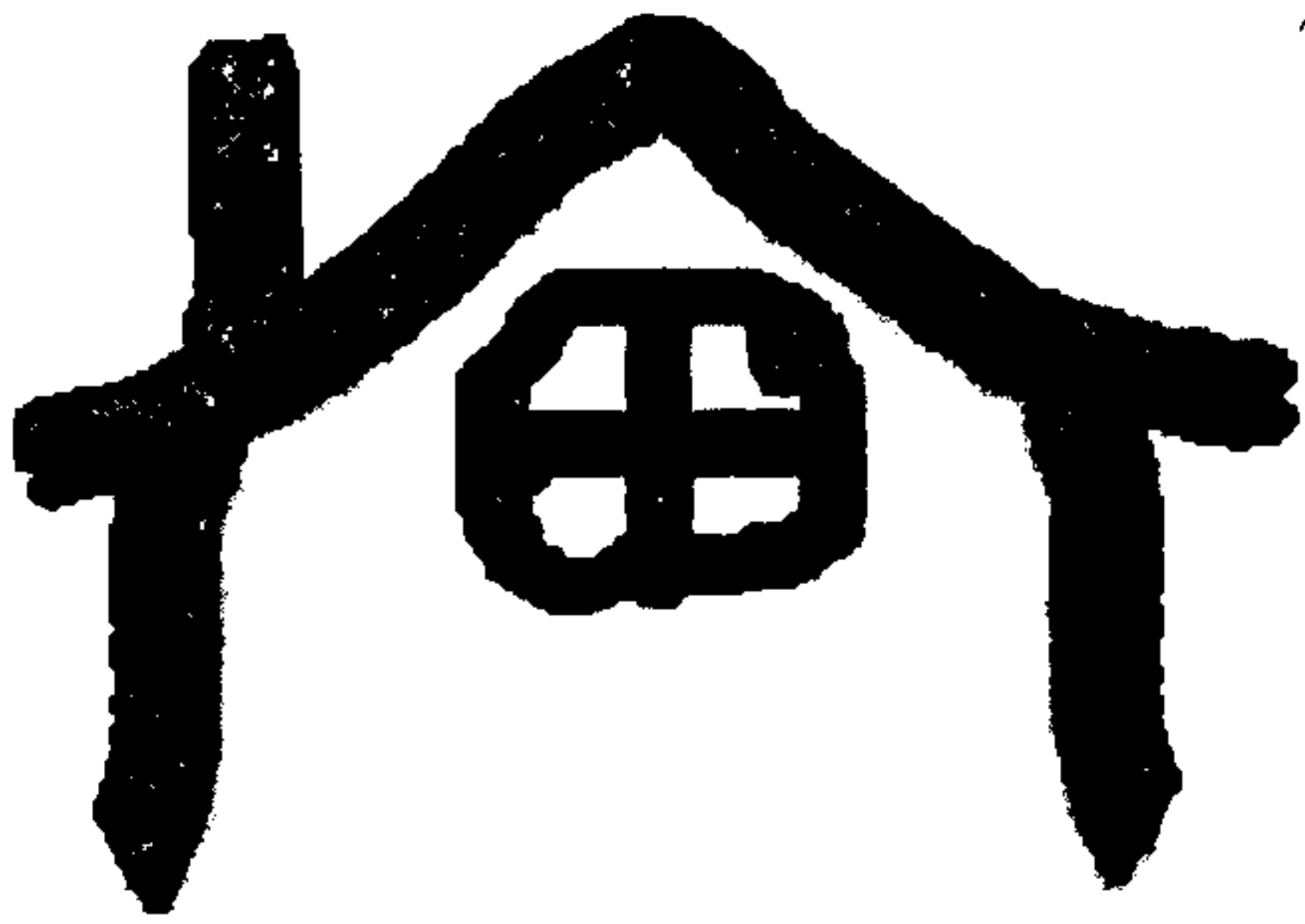
(لَوْلَا أَنَّ عُمَرَ نَهَى عَنِ الْمُتَعَةِ مَا زِنَى إِلَّا شَقِيًّا).^۲

«اگر عمر از متعه زنان (ازدواج موقت) نهی نکرده بود، جز انسان بدبخت کسی دچار زنا نمی‌شد.»

بنابر این همچنانکه در دیرینه تاریخ حفظ خانواده و اصالت‌های «بیت» خواستگاه انبیاء و اولیاء بوده و سربازان مدافع حق و حق‌طلبان از بیوت صالحه برمی‌خواسته‌اند در عصر غیبت و جهت زمینه‌سازی عصر ظهور همچنان باید به حراست از بیوت و تقویت بنیانهای خانواده اصرار ورزید.

۱. بحار، ج ۳۰، ص ۶۳۷

۲. همان، ج ۳۰، ص ۶۰۱

فضاسازی خانه

با نام و یاد

امام زمان علیّه السلام

فضاسازی خانه با نام و یاد امام زمان علیه السلام

کارشناسان مسائل تربیتی در بیان اهمیت فضاسازی و نقش فضای مناسب در تربیت انسان گفته‌اند: «ما از عهده تربیت تک تک افراد بر نمی‌آییم مگر زمانی که فضای مناسبی برای این امر مهیا کنیم.»

تأثیر فضا در تربیت روح و روان تا آنجا اهمیت دارد که برای عبادت در اسلام، اماکن و جایگاههای ویژه‌ای تعریف شده است و تجربه گواهی می‌دهد بسیاری از افراد تحت تأثیر فضای معنوی عبادتگاهها و سرزمین‌های مقدّس به انقلاب درونی دست یافته‌اند، همچنین برای تسهیل ارتباط با امام زمان علیه السلام توصیه شده است در مکانهای منسوب به حضرت همچون سرداب حضرت، مسجد کوفه، مسجد سهله، مسجد جمکران و... حاضر شویم.

براساس همین قاعده برای برقراری و تعمیق

ارتباطات با اهل بیت علیهم السلام و بویژه امام زمان علیه السلام راهکارهای گوناگونی برای آماده سازی محیطی سرشار از یاد اهل بیت علیهم السلام پیشنهاد می گردد تا متناسب با ظرفیتهای معنوی و علاقمندی افراد بکار گرفته شود:

۱. نصب تابلوی شریف صلوات بر محمد و آل محمد و *عَجَّلْ فَرَجَهُمْ*.
۲. نصب تابلوهایی از سخنان معصومین علیهم السلام و به ویژه امام عصر علیه السلام.
۳. خواندن اشعار و یا نصب تابلوهایی که حاوی اشعاری در مدح امام زمان علیه السلام است.
۴. نصب تابلوهای طراحی شده با موضوع مهدویت و یا ساعت دیواری با نام حضرت
۵. استفاده از زنگهایی که آهنگ آن «یامهدی» و «یا علی» می باشد.
۶. نصب صندوق صدقات در خانه و صدقه دادن روزانه برای سلامتی امام زمان علیه السلام.
۷. تهیه یک کتابخانه خانگی از کتابهایی که در مورد امام زمان علیه السلام نوشته شده است و همت گماشتن به مطالعه و تشویق فرزندان به مطالعه در موضوع زندگی حضرت

۸. اهدای سررسیدهای مذهبی، جا کلیدی و آرم‌های امام زمانی به کودکان
۹. استفاده از CD و کاست‌هایی که دارای اشعار مداحی درباره امام زمان علیه السلام است.
۱۰. نورپردازی مناسب خانه با رنگهای معنوی سبز یا آبی
۱۱. برگزاری جشن‌های خانگی و چراغانی اگرچه مختصر، به مناسبت‌های نیمه شعبان، سالروز به امامت رسیدن آن حضرت و...
۱۲. شروع غذا با نام خدا و یاد امام زمان علیه السلام
۱۳. تهیه هدیه برای همسر و عیدی دادن عطر و سکه به فرزندان در ولادت ائمه علیهم السلام و مناسبت‌ها و بویژه روز پانزدهم شعبان
۱۴. آشنائی و آشناسازی خانواده، با مراکز، بنیادها و مؤسساتی که در مسیر امام زمان علیه السلام و در جهت نشر معارف آن حضرت، فعال هستند.
۱۵. پرداخت خمس و آموزش نحوه پرداخت خمس و انجام حسابرسی سالانه به فرزندان جهت احقاق حق اهل بیت علیهم السلام
۱۶. آموزش و عادت دادن فرزندان به اینکه در هر کار خیری رضایت امام زمان علیه السلام را در نظر بگیرند.
۱۷. حفظ و تلاوت دعاهای مربوط به آن

حضرت و تشویق فرزندان به حفظ و تلاوت آنها، دعاهایی چون: دعای فرج، دعای عهد و...

۱۸. اقامه نماز اوّل وقت و تشویق فرزندان به آن به عنوان اقتداء به امام زمان علیه السلام
۱۹. یاد کردن از امام زمان علیه السلام و مأنوس بودن با آن حضرت در روزهای جمعه

پرسشهای درس:

۱. دو استراتژی راهبردی، فرهنگی و تربیتی در دوران غیبت براساس سفارشات اهل بیت علیهم السلام را نام ببرید.
۲. سه ویژه‌گی از ویژگیهای خانواده‌های بهاری کدامند؟
۳. فائده چهارم و پنجم مهدی باوری چیست؟
۴. خصوصیت مشترک قاتلین ناقه صالح، حضرت یحیی، حضرت علی علیه السلام و امام حسین علیه السلام چیست؟
۵. پنج مورد از راههای فضاسازی خانه با نام و یاد امام زمان علیه السلام را نام ببرید.
۶. عواقب فروپاشی خانواده‌ها و تولد فرزندان خارج از چهارچوب ازدواج و دین چیست؟

سوالات پژوهشی:

۱. چه ارتباط منطقی میان قبول ولایت با پاک نهادی و اصالت خانوادگی وجود دارد؟
۲. فضاسازی معنوی خانه چه نقشی در تربیت دینی فرزندان دارد؟
۳. آیا در سخنان اهل بیت علیهم السلام سیاست و راهبردهایی برای شیعیان در دوران غیبت تبیین شده است یا نه؟ توضیح دهید.

معرفی منابع جهت مطالعه و پژوهش:

۱. «روانشناسی رشد» - دکتر علی اکبر شعاری نژاد

منابع

- قرآن کریم
بحار الأنوار / علامه مجلسی (ره)
الغیبة / نعمانی
روزگار رهایی / کامل سلیمان
میزان الحکمه / محمدی ری شهری
کمال الدین و تمام النعمة / شیخ صدوق (ره)
التهذیب / شیخ طوسی (ره)
کافی / ثقة الاسلام کلینی (ره)
احتجاج / طبرسی
خیر و برکت از نگاه قرآن و حدیث / محمدی ری شهری
نرم افزار کامپیوتری نور (جامع الاحادیث)
بصائر الدرجات / محمد بن حسن بن فروخ صفار